

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367
36 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

2024 m. d. Nr.
Vilnius

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

LR civilinio kodekso (toliau – CK) 4.108 straipsnis numato, kad turto patikėjimo teisės atsiradimo pagrindas gali būti įstatymas, administracinis aktas, sutartis, testamentas ar teismo sprendimas. CK 1.74 straipsnyje išvardinti sandoriai, kurie turi būti sudaryti notarine forma. Minėtame straipsnyje, be kita ko, nurodyta, kad tokia forma turi būti sudaromi ir kiti sandoriai, kuriems CK nustato privalomą notarinę formą. Vienas iš tokių sandorių yra nekilnojamojo daikto patikėjimo sutartis, kurios formą nustato CK 6.960 straipsnio 2 dalis. Šioje dalyje įtvirtinta, kad nekilnojamojo daikto patikėjimo sutartis turi būti notarinės formos, taip pat ir CK 6.955 straipsnio 1 dalis numato, kad patikėjimo teisės faktas turi būti atskleistas tokia forma, kokia yra nustatyta sudaromam sandoriui. CK 6.968 straipsnis numato galimybę kituose įstatymuose nustatyti patikėjimo teisės ypatumus, kai patikėtinis yra valstybės ar savivaldybės įmonės, įstaigos ar organizacijos, taip pat kai turto patikėjimo teisė atsiranda ne sutarties, o kitais pagrindais.

Iki 2022 m. liepos 15 d. įsigaliojusio LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo Nr. VIII-729 10 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1355 (toliau – Įstatymas Nr. XIV-1355) LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas nereglementavo valstybės ar savivaldybių turto patikėjimo sutarčių formos, todėl praktikoje buvo susiduriama su skirtingu aiškinimu dėl šių patikėjimo sutarčių formos ir įstatymo nuostatų dėl patikėjimo sutarčių sudarymo santykio su CK nuostatomis.

Įstatymo Nr. XIV-1355 priėmimą paskatino LR valstybės kontrolės 2020 m. gruodžio 14 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VAE-14 „Ar užtikrinama, kad antstoliams ir notarams pavestos valstybės funkcijos būtų vykdomos efektyviai“ pateiktos rekomendacijos sistemiškai įvertinti, ar visi teisės aktuose nustatyti atvejai, kuriais reikalaujama sandorius ir dokumentus tvirtinti notariškai, yra reikalingi, įgyvendinimas. LR teisingumo ministerija, atlikusi sisteminį teisės aktų vertinimą, parengė įstatymų projektus, kurių tikslas – atsisakyti privalomos notarinės formos, privalomo notarinio patvirtinimo ar liudijimo, taip pat sudaryti prielaidas sumažinti privalomų notarinių veiksmų imtį, nustatant alternatyvias galimybes dėl paslaugų gavimo kreipti ne tik į notarą, bet ir į kitus subjektus tais atvejais, kai iš esmės sudaromas sandoris ar tvirtinamas dokumentas nereikalauja sudėtingo teisinio įvertinimo ir todėl nėra būtina notarinė priežiūra ir (ar) nešališka notaro konsultacija arba notarinis patvirtinimas sukelia neproporcingas laiko sąnaudas ar finansinę naštą, o civilinių teisinių santykių teisėtumo užtikrinimas bei asmenų ir valstybės teisėtų interesų apsauga gali būti pasiekiami mažiau ribojančiomis priemonėmis. Todėl siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į praktikoje kylantį skirtingą aiškinimą dėl patikėjimo sutarčių formos, Įstatymu Nr. XIV-1355 buvo patikslintas teisinis reguliavimas dėl valstybės ir savivaldybių turto patikėjimo sutarčių formai taikomų reikalavimų, įtvirtinant, kad tokioms sutartims taikoma paprasta rašytinė forma.

LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 36 straipsnyje numatyta, kad savivaldybė jai nuosavybės teise priklausančią ilgalaikį materialųjį turtą savivaldybės tarybos nustatyta tvarka Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms, kurių savininkas (dalininkas) yra savivaldybė, perduoda patikėjimo teise pagal

patikėjimo sutartį, kuriai, kaip jau minėta, CK numatyta privaloma notarinė forma. Nepaisant LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme numatytų turto patikėjimo sutarčių ypatumų, savivaldybės susiduria su problemomis registruojant turto perdavimo sandorius, kadangi yra prašoma pateikti notaro patvirtintas turto patikėjimo sutartis.

Todėl šiuo įstatymo projektu siūloma ir LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme aiškiai numatyti, kad turto patikėjimo sutartis gali būti sudaroma paprasta rašytine forma.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Seimo narė Laima Nagienė.

3. Dabartinis teisinis įstatymo projekto aptartų teisinių santykių reglamentavimas

LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad *Savivaldybė jai nuosavybės teise priklausanti ilgalaikį materialųjį turtą (toliau – savivaldybės turtas) savivaldybės tarybos nustatyta tvarka LNSS asmens ir (ar) visuomenės sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms, kurių savininkas (dalininkas) yra savivaldybė (toliau – savivaldybės viešoji įstaiga), perduoda patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį. Sprendimą dėl savivaldybės turto perdavimo patikėjimo teise priima savivaldybės taryba. Tokiame sprendime turi būti nurodyta savivaldybės institucija ar įstaiga, įgaliota sudaryti savivaldybės turto patikėjimo sutartį. Savivaldybių viešosios įstaigos negali šio savivaldybės turto perduoti nuosavybės teise kitiems asmenims, jo įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktines teises į jį, išskyrus Elektroninių ryšių įstatymo 46¹ straipsnyje nustatytą išimtį, juo garantuoti, laiduoti ar kitu būdu juo užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymą. Savivaldybės turto patikėjimo sutartyje gali būti nustatyta ir kitų apribojimų.*

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsižvelgiant į skirtingą teisinį reguliavimą LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme ir LR valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 36 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu siūloma aiškiai įtvirtinti, kad ir šiuo atveju savivaldybių turto patikėjimo sutartys sudaromos paprasta rašytine forma.

Priėmus LR sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pakeitimus, bus aiškiai įtvirtinta, kad savivaldybių turto valdymo srityje, kurioje privalomos notarinės formos reikalavimas laikytinas pertekliniu ir notarinė priežiūra ar nešališka notaro konsultacija nėra būtina, nes sprendimų dėl patikėjimo sutarčių sudarymo ir pačių sutarčių turinio teisėtumas yra patikrinamas priimant norminius teisės aktus dėl patikėjimo sutarčių sudarymo. Sudarant savivaldybių turto patikėjimo sutartis paprasta rašytine forma, savivaldybių turto valdytojams bus ženkliai supaprastintas patikėjimo sutarčių sudarymo procesas bei išvengta papildomų išlaidų tvirtinant sutartis notariškai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus teikiamą Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturi.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas strateginio lygmens planavimo dokumentams neprieštarauja.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Įstatymų projektų atitikties Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimams bei bendrinės lietuvių kalbos normoms, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projekto nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Įstatymui įgyvendinti nėra reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimų ir išvadų nereikės.

15. Reikšminiai įstatymo projektų žodžiai.

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc:

Notarinė forma, turto patikėjimo sutartis;

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomų paaiškinimų nėra.

Seimo narė

Laima Nagienė